

УДК 343.9

М. ШВЕЦЬ, професор, доктор економічних наук,
член-кореспондент АПрН України

О. ГЛАДКІВСЬКА, кандидат фізико-математичних наук,
старший науковий співробітник

СКЛАД НАСЕЛЕННЯ І КРИМІНОГЕННА СИТУАЦІЯ

***Анотація.** Протиправні прояви, що турбують суспільство, потребують досліджень першопричин їх виникнення. У статті досліджується вплив етнічної неоднорідності населення на криміногенну ситуацію.*

Як свідчать статистичні дані [1], кількість злочинів, які реєструються та розкриваються в Україні, зростає. Тому важливими та актуальними є питання аналізу злочинності та чинників, які впливають на неї, питання використання кримінологічної інформації для вироблення пропозицій щодо нормативно-правового забезпечення протидії негативним проявам, злочинності, їх профілактики [2]. Аналіз і оцінка стану злочинності здійснюються в основному за трьома найважливішими показниками: рівнем, динамікою і структурою злочинності на заданій території [1, 3]. Рівень злочинності визначається абсолютними числами, що відображають кількість злочинів, зареєстрованих у тому чи іншому періоді часу, а також кількість осіб, що їх скоїли в регіоні. Динаміка злочинності характеризує напрями та інтенсивність зміни явища в часі і визначається відношенням рівня злочинності звітного та попередніх періодів. Структура злочинності визначається абсолютними чи відносними значеннями (у відсотках), що характеризують стан злочинності за віковими, статевими, демографічними та іншими оцінками.

У даному дослідженні, що є по суті продовженням роботи [4], зроблена спроба проаналізувати стан за національно-мовним складом (однорідністю в цьому розумінні) населення за регіонами. Цей напрям аналізу та оцінки стану злочинності, на наш погляд, недостатньо досліджено й усвідомлено. Будемо використовувати офіційні дані результатів Всеукраїнського перепису населення 2001 року [5] та основні показники стану та структури злочинності в Україні за 2001-2005 роки [1].

Проаналізовано результати Всеукраїнського перепису населення 2001 року за національним та мовним складом. Вихідні дані наведено в табл. 1. Розглянемо чисельність населення кожного регіону стосовно мовно-етнічної однорідності, відповідні показники вказано у 7 та 8 стовпцях табл. 1. На основі цих даних одержано впорядковану за спаданням табл. 3, де наведено процент населення регіону, яке вважає рідною мовою або російську, або українську (максимальне по рядках стовпчиків 7 та 8). Як бачимо, в Автономній Республіці Крим, в місті Севастополь, в Донецькій та Луганській областях (відмічено сірим кольором) більшість населення вважає рідною мовою російську, у всіх інших областях – українську. Найбільш однорідними за цією мовною ознакою є Тернопільська, Івано-Франківська, Волинська, Рівненська, Львівська, Хмельницька, Вінницька області, найменш однорідними – Одеська, Запорізька, Харківська, Миколаївська, Дніпропетровська, Луганська області та м. Київ.

Із показників злочинності в регіонах використаємо дані щодо кількості заяв та повідомлень про злочини, що надійшли до органів внутрішніх справ упродовж 2001-2005 років, відповідні показники вказано у 3-7 стовпцях табл. 2 [1, с. 8]. Розглянемо середнє

значення цих статистичних даних за 5 років для кожної області (регіону), щоб зменшити можливий вплив суб’єктивних чинників (наприклад, при зміні керівництва управління органами). Обчислено середню за 5 років кількість заяв у кожному регіоні (стовпчик 8 табл. 1) та відношення цього показника до кількості населення регіону у процентах (відповідно стовпці 8 і 9 табл. 1). Одержані показники впорядковано за зростанням їх величини. Як видно із табл. 4, найменший процент заяв у відношенні до чисельності населення характерний для Закарпатської, Тернопільської, Івано-Франківської, Рівненської, Львівської, Хмельницької, Волинської, Вінницької областей, найбільший – для м. Києва, Луганської, Херсонської, Дніпропетровської, Запорізької, Одеської та Харківської областей.

В результаті порівняння табл. 3 і табл. 4 проглядається така закономірність – чим вища однорідність за національно-мовним складом населення регіону, тим менше у цьому регіоні протиправних проявів і відповідно звернень громадян до правоохоронних органів. Цей висновок підтверджується і подальшими дослідженнями даних табл. 3 і табл. 4 з використанням математичної статистики.

Оцінимо взаємозалежність досліджуваних величин за допомогою коефіцієнта кореляції. Метод визначення коефіцієнта кореляції залежить від типу шкали, до якої відносяться змінні. Для інтервальних змінних, які можна впорядковувати, відображати в числах і порівнювати, використовується коефіцієнт кореляції Пірсона (кореляція моментів добутків). Для двох випадкових дискретних величин $X = \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ і $Y = \{y_1, y_2, \dots, y_n\}$ коефіцієнт кореляції Пірсона визначається за формулою [6]:

$$r_{xy} = \frac{\sum_i (x_i - m_x) \cdot (y_i - m_y)}{\sqrt{\sum_i (x_i - m_x)^2 \cdot \sum_i (y_i - m_y)^2}}, \quad m_x = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i, \quad m_y = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n y_i. \quad (1)$$

У загальному випадку, якщо величини X , Y пов’язані будь-якою імовірнісною залежністю, коефіцієнт кореляції може мати значення в межах $-1 < r_{xy} < 1$. Від’ємна кореляція ($r_{xy} < 0$) означає, що при зростанні однієї із випадкових величин друга має тенденцію до спадання, додатна кореляція ($r_{xy} > 0$) означає, що при зростанні однієї із випадкових величин друга величина в середньому теж зростає. Якщо $r_{xy} = 0$, то випадкові величини X , Y незалежні. Для словесного опису величини коефіцієнта кореляції використовуються наступні градації:

Значення	Інтерпретація
до 0,2 —	дуже слабка кореляція
до 0,5 —	слабка кореляція
до 0,7 —	середня кореляція
до 0,9 —	значна кореляція
понад 0,9 —	дуже значна кореляція.

У формулі (1) $n = 27$ – кількість регіонів (областей), x_i – значення із табл. 3 (населення області, яке вважає рідною мовою українську або російську, у процентах), y_j – значення із табл. 4 (кількість заяв про злочини в області, віднесена до населення цієї області, у процентах). У табл. 5 наведено результат обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона для вказаних даних: $r_{xy} = -0,713$ (значна кореляція).

Таблиця 1 – Дані Всеукраїнського перепису населення 2001 р.

№ з/п	Регіон (область)	К-сть насел. у 2001 р. (тис. осіб)	Національний склад населення			Вважали рідною мовою		
			українці (%)	росіяни (%)	інші націон. (%)	українську (%)	російську (%)	іншу (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Авт. Респуб. Крим	2033,7	24,4	58,3	17,3	10,1	77,0	12,9
2	Вінницька	1772,4	94,9	3,8	1,3	94,8	4,7	0,5
3	Волинська	1060,7	96,9	2,4	0,7	97,3	2,5	0,2
4	Дніпропетровська	3567,6	79,3	17,6	3,1	67,0	32,0	1,0
5	Донецька	4841,1	56,9	38,2	4,9	24,1	74,9	1,0
6	Житомирська	1389,5	90,3	5,0	4,7	93,0	6,6	0,4
7	Закарпатська	1258,3	80,5	2,5	17,0	81,0	2,9	16,1
8	Запорізька	1929,2	70,8	24,7	4,5	50,2	42,8	7,0
9	Івано- Франківська	1409,8	97,5	1,8	0,7	97,8	1,8	0,4
10	Київська	1827,9	92,5	6,0	1,5	92,3	7,2	0,5
11	Кіровоградська	1133,1	90,1	7,5	2,4	88,9	3,5	7,6
12	Луганська	2546,2	58	39,0	3,0	30,0	68,8	1,2
13	Львівська	2626,5	94,8	3,6	1,6	95,3	3,8	0,9
14	Миколаївська	1264,7	81,9	14,1	4,0	62,9	29,3	7,8
15	Одеська	2469	62,8	20,7	16,5	46,3	41,9	11,8
16	Полтавська	1630,1	91,4	7,2	1,4	90,0	9,5	0,5
17	Рівненська	1173,3	95,9	2,6	1,5	97,0	2,7	0,3
18	Сумська	1299,7	88,8	9,4	1,8	84,0	15,6	0,4
19	Тернопільська	1142,4	97,8	1,2	1,0	98,3	1,2	0,5
20	Харківська	2914,2	70,7	25,6	3,7	53,8	44,3	1,9
21	Херсонська	1175,1	82	14,1	3,9	73,2	24,9	1,9
22	Хмельницька	1430,8	93,9	3,6	2,5	95,2	4,1	0,7
23	Черкаська	1402,9	93,1	5,4	1,5	92,5	6,7	0,8
24	Чернівецька	922,8	75	12,5	12,5	75,6	5,3	19,1
25	Чернігівська	1245,3	93,5	5,0	1,5	89,0	10,3	0,7
26	м. Київ	2611,3	82,2	13,1	4,7	70,9	24,8	4,3
27	м. Севастополь	379,5	22,4	71,6	6,0	6,8	90,6	2,6

Таблиця 2 – Кількість заяв про злочини, що надійшли до ОВС

№ з/п.	Регіон (область)	Періоди					Сер. к-сть заяв за 5 р.	% к-сті заяв / насел. обл.
		2001	2002	2003	2004	2005		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Авт. Респуб. Крим	89764	83168	95193	107508	107323	96591	4,75
2	Вінницька	42849	43170	48334	68267	80188	56562	3,19
3	Волинська	22774	23941	29499	34169	35644	29205	2,75
4	Дніпропетровська	192616	17253 0	19776 1	205375	192090	192074	5,38
5	Донецька	156148	14109 5	15797 5	181821	197486	166905	3,45
6	Житомирська	36214	37674	48893	59334	65924	49608	3,57
7	Закарпатська	18533	17654	19215	20963	26420	20557	1,63
8	Запорізька	80013	84222	99208	120999	129511	102791	5,33
9	Івано-Франківська	23530	27087	30268	33179	37993	30411	2,16
10	Київська	50756	51251	68323	87515	88589	69287	3,79
11	Кіровоградська	38048	38022	43405	50764	53750	44798	3,95
12	Луганська	126047	13088 4	16831 7	192235	177106	158918	6,24
13	Львівська	56410	59169	69166	68800	76205	65950	2,51
14	Миколаївська	43612	48313	57857	64026	68111	56384	4,46
15	Одеська	98265	10507 8	12290 0	141016	165598	126571	5,13
16	Полтавська	66591	63932	72252	92902	91771	77490	4,75
17	Рівненська	25445	26129	29510	29752	33078	28783	2,45
18	Сумська	42784	42062	46762	56059	49604	47454	3,65
19	Тернопільська	15547	16367	21259	27953	28220	21869	1,91
20	Харківська	136188	13884 9	15007 4	159499	152524	147427	5,06
21	Херсонська	53083	61405	72151	77334	56737	64142	5,46
22	Хмельницька	26898	28945	36554	47313	50199	37982	2,65
23	Черкаська	35915	36733	44201	53070	56411	45266	3,23
24	Чернівецька	24495	24021	31356	35011	35827	30142	3,27
25	Чернігівська	43506	42683	46314	54586	54382	48294	3,88
26	м. Київ	114447	12360 0	14370 5	153655	185408	144163	5,52
27	м. Севастополь	10688	10128	16276	22171	23231	16499	4,35

Таблиця 3 –
Дані за мовною ознакою

Таблиця 4 –
Дані за кількістю заяв

Таблиця 5 – Обчислення
коефіцієнта кореляції

№ з/п	Регіон (область)	Рідна – укр. або рос. мова (%)	№ з/п	Регіон (область)	% к-сті заяв / насел. обл.	№ з/п	Регіон (область)	Рідна – укр. або рос. мова (%)	% к-сті заяв / насел. обл.
1	Тернопільська	98,3	1	Закарпатська	1,63	1	Авт. Респ. Крим	77,0	4,75
2	Івано-Франківська	97,8	2	Тернопільська	1,91	2	Вінницька	94,8	3,19
3	Волинська	97,3	3	Івано-Франківська	2,16	3	Волинська	97,3	2,75
4	Рівненська	97,0	4	Рівненська	2,45	4	Дніпропетровська	67,0	5,38
5	Львівська	95,3	5	Львівська	2,51	5	Донецька	74,9	3,45
6	Хмельницька	95,2	6	Хмельницька	2,65	6	Житомирська	93,0	3,57
7	Вінницька	94,8	7	Волинська	2,75	7	Закарпатська	81,0	1,63
8	Житомирська	93,0	8	Вінницька	3,19	8	Запорізька	50,2	5,33
9	Черкаська	92,5	9	Черкаська	3,23	9	Івано-Франківська	97,8	2,16
10	Київська	92,3	10	Чернівецька	3,27	10	Київська	92,3	3,79
11	м. Севастополь	90,6	11	Донецька	3,45	11	Кіровоградська	88,9	3,95
12	Полтавська	90,0	12	Житомирська	3,57	12	Луганська	68,8	6,24
13	Чернігівська	89,0	13	Сумська	3,65	13	Львівська	95,3	2,51
14	Кіровоградська	88,9	14	Київська	3,79	14	Миколаївська	62,9	4,46
15	Сумська	84,0	15	Чернігівська	3,88	15	Одеська	46,3	5,13
16	Закарпатська	81,0	16	Кіровоградська	3,95	16	Полтавська	90,0	4,75
17	Авт. Респ. Крим	77,0	17	м. Севастополь	4,35	17	Рівненська	97,0	2,45
18	Чернівецька	75,6	18	Миколаївська	4,46	18	Сумська	84,0	3,65
19	Донецька	74,9	19	Полтавська	4,75	19	Тернопільська	98,3	1,91
20	Херсонська	73,2	20	Авт. Респ. Крим	4,75	20	Харківська	53,8	5,06
21	м. Київ	70,9	21	Харківська	5,06	21	Херсонська	73,2	5,46
22	Луганська	68,8	22	Одеська	5,13	22	Хмельницька	95,2	2,65
23	Дніпропетровська	67,0	23	Запорізька	5,33	23	Черкаська	92,5	3,23
24	Миколаївська	62,9	24	Дніпропетровська	5,38	24	Чернівецька	75,6	3,27
25	Харківська	53,8	25	Херсонська	5,46	25	Чернігівська	89,0	3,88
26	Запорізька	50,2	26	м. Київ	5,52	26	м. Київ	70,9	5,52
27	Одеська	46,3	27	Луганська	6,24	27	м. Севастополь	90,6	4,35
Коефіцієнт кореляції									-0,713

Пірсона	
---------	--

Таблиця 6 – Дослідження кореляції між мовною однорідністю населення та кількістю тяжких та особливо тяжких злочинів

№ з/п	Регіон (область)	Кількість злочинів за роками					Сер. к-сть злоч. за 5 р.	% сер. к-сті злоч./насел.	Рідна укр. або рос. мова (%)
		2001	2002	2003	2004	2005			
1	Авт. Респ. Крим	9838	10496	13246	12229	10406	11243	0,55	77,00
2	Вінницька	5825	6750	7733	7695	5833	6767	0,38	94,80
3	Волинська	3503	3689	4967	4604	4211	4195	0,40	97,30
4	Дніпропетровська	21502	24548	28701	27245	22234	24846	0,70	67,00
5	Донецька	22540	23304	29487	27326	25473	25626	0,53	74,90
6	Житомирська	5304	5961	7489	6042	4674	5894	0,42	93,00
7	Закарпатська	2551	2813	2889	2809	2673	2747	0,22	81,00
8	Запорізька	10376	12829	16707	15092	12609	13523	0,70	50,20
9	Івано-Франківська	3833	4325	4865	3949	3221	4039	0,29	97,80
10	Київська	6574	7570	9224	8392	7223	7797	0,43	92,30
11	Кіровоградська	4625	5313	6280	5664	4724	5321	0,47	88,90
12	Луганська	16225	16968	20468	19451	14494	17521	0,69	68,80
13	Львівська	8524	9949	10512	9903	9460	9670	0,37	95,30
14	Миколаївська	6135	7040	8782	6996	5920	6975	0,55	62,90
15	Одеська	10646	12130	16002	14063	11398	12848	0,52	46,30
16	Полтавська	6665	7832	9975	9032	8047	8310	0,51	90,00
17	Рівненська	3391	4386	4982	4243	3681	4137	0,35	97,00
18	Сумська	6650	7186	7859	6537	5970	6840	0,53	84,00
19	Тернопільська	2600	2973	3388	3540	3164	3133	0,27	98,30
20	Харківська	14389	15951	20849	16025	12351	15913	0,55	53,80
21	Херсонська	5378	5436	7693	6267	5636	6082	0,52	73,20
22	Хмельницька	4384	5408	7040	6381	5397	5722	0,40	95,20
23	Черкаська	5728	5951	6507	6002	4760	5790	0,41	92,50
24	Чернівецька	1963	2500	3028	2683	2359	2507	0,27	75,60
25	Чернігівська	5330	6147	6807	5897	4719	5780	0,46	89,00
26	м. Київ	9269	8721	14064	12756	14187	11799	0,45	70,90
27	м. Севастополь	1630	2074	2440	2341	2159	2129	0,56	90,60
Коефіцієнт кореляції Пірсона									-1

Таблиця 7 – Дослідження кореляції між мовною однорідністю населення та кількістю злочинів загальнокримінальної спрямованості

№ з/п	Регіон (область)	Кількість злочинів за роками					Сер. к-сть злоч. за 5 р.	% сер. к-сті злоч./насел.	Рідна укр. або рос. мова (%)
		2001	2002	2003	2004	2005			
1	Авт. Респ. Крим	23171	20799	24644	23882	21590	22817	1,12	77,00
2	Вінницька	11030	11456	13354	13474	11126	12088	0,68	94,80
3	Волинська	5684	5736	7780	7209	7448	6771	0,64	97,30
4	Дніпропетровська	49669	46554	50714	49101	41585	47525	1,33	67,00
5	Донецька	42015	42757	56206	55234	54387	50120	1,04	74,90
6	Житомирська	9607	9447	12590	10544	8768	10191	0,73	93,00
7	Закарпатська	5252	5482	5655	5676	5664	5546	0,44	81,00
8	Запорізька	24547	22863	30336	28393	26245	26477	1,37	50,20
9	Івано-Франківська	5637	6146	7168	6325	6145	6284	0,45	97,80
10	Київська	11656	11640	14844	13729	12071	12788	0,70	92,30
11	Кіровоградська	9493	8668	10320	9103	8539	9225	0,81	88,90
12	Луганська	30051	27997	37841	38159	31670	33144	1,30	68,80
13	Львівська	15070	15960	17150	17060	16211	16290	0,62	95,30
14	Миколаївська	12400	11349	14082	12993	12529	12671	1,00	62,90
15	Одеська	19914	20279	27227	22907	20438	22153	0,90	46,30
16	Полтавська	13453	13260	17151	16249	15982	15219	0,93	90,00
17	Рівненська	5074	5834	7842	6506	6723	6396	0,55	97,00
18	Сумська	11833	10998	12608	10808	10068	11263	0,87	84,00
19	Тернопільська	4590	4538	5257	5322	4867	4915	0,43	98,30
20	Харківська	33647	32687	41328	33981	28770	34083	1,17	53,80
21	Херсонська	10800	9926	14882	12408	11885	11980	1,02	73,20
22	Хмельницька	6894	7580	10643	9782	9636	8907	0,62	95,20
23	Черкаська	11044	10060	11657	10613	9302	10535	0,75	92,50
24	Чернівецька	3447	3995	5232	4584	4450	4342	0,47	75,60
25	Чернігівська	9353	9536	10952	9732	8431	9601	0,77	89,00
26	м. Київ	21349	19753	29298	26827	30754	25596	0,98	70,90
27	м. Севастополь	3139	3292	4865	4387	4386	4014	1,06	90,60
Коефіцієнт кореляції Пірсона									-0,694

Таблиця 8 – Дослідження кореляції між мовною однорідністю населення та кількістю тяжких та особливо тяжких злочинів загальнокримінальної спрямованості

№ з/п	Регіон (область)	Кількість злочинів за роками					Сер. к-сть злоч. за 5 р.	% сер. к-сті злоч./насел.	Рідна укр. або рос. мова (%)
		2001	2002	2003	2004	2005			
1	Авт. Респ. Крим	9071	9663	12432	11306	9395	10373	0,51	77,0
2	Вінницька	5009	6156	7176	7064	5194	6120	0,35	94,8
3	Волинська	2991	3299	4577	4210	3802	3776	0,36	97,3
4	Дніпропетровська	18676	22125	26423	24929	19922	22415	0,63	67,0
5	Донецька	20830	21710	28102	26019	24056	24143	0,50	74,9
6	Житомирська	4693	5423	6917	5516	4163	5342	0,38	93,0
7	Закарпатська	2061	2383	2437	2388	2229	2300	0,18	81,0
8	Запорізька	9489	11980	16029	14160	11695	12671	0,66	50,2
9	Івано-Франківська	3066	3579	4114	3253	2695	3341	0,24	97,8
10	Київська	5982	6882	8627	7735	6405	7126	0,39	92,3
11	Кіровоградська	4129	5005	5966	5317	4386	4961	0,44	88,9
12	Луганська	14420	15150	18509	17475	12492	15609	0,61	68,8
13	Львівська	7449	8873	9363	8695	8251	8526	0,32	95,3
14	Миколаївська	5418	6322	8064	6275	5216	6259	0,49	62,9
15	Одеська	9611	10718	14393	12362	9568	11330	0,46	46,3
16	Полтавська	6118	7166	9286	8144	7276	7598	0,47	90,0
17	Рівненська	2700	3750	4409	3681	3219	3552	0,30	97,0
18	Сумська	6164	6792	7420	6093	5486	6391	0,49	84,0
19	Тернопільська	2118	2496	2910	3057	2674	2651	0,23	98,3
20	Харківська	12721	14574	19447	14589	10951	14456	0,50	53,8
21	Херсонська	4848	5018	7218	5810	5141	5607	0,48	73,2
22	Хмельницька	3847	4913	6528	5862	4878	5206	0,36	95,2
23	Черкаська	5147	5453	6080	5511	4294	5297	0,38	92,5
24	Чернівецька	1703	2166	2661	2322	2076	2186	0,24	75,6
25	Чернігівська	4969	5783	6442	5586	4384	5433	0,44	89,0
26	м. Київ	8205	8054	13105	11784	13192	10868	0,42	70,9
27	м. Севастополь	1478	1928	2308	2199	1999	1982	0,52	90,6
Коефіцієнт кореляції Пірсона									-0,602

Таблиця 9 – Дослідження кореляції між мовною однорідністю населення та кількістю умисних убивств (замахів)

№ з/п	Регіон (область)	Кількість злочинів за роками					Сер. к-сть злоч. за 5 р.	% сер. к-сті злоч./насел.	Рідна укр. або рос. мова (%)
		2001	2002	2003	2004	2005			
1	Авт. Респ. Крим	239	239	206	208	211	221	0,0108	77,0
2	Вінницька	90	94	86	85	77	86	0,0049	94,8
3	Волинська	48	47	45	53	51	49	0,0046	97,3
4	Дніпропетровська	385	315	296	263	240	300	0,0084	67,0
5	Донецька	703	615	565	560	525	594	0,0123	74,9
6	Житомирська	108	81	83	89	84	89	0,0064	93,0
7	Закарпатська	47	43	30	37	47	41	0,0032	81,0
8	Запорізька	213	204	236	178	149	196	0,0102	50,2
9	Івано-Франківська	47	50	49	46	35	45	0,0032	97,8
10	Київська	158	151	139	156	143	149	0,0082	92,3
11	Кіровоградська	129	125	143	149	101	129	0,0114	88,9
12	Луганська	317	322	258	262	206	273	0,0107	68,8
13	Львівська	143	168	151	116	108	137	0,0052	95,3
14	Миколаївська	182	157	158	111	101	142	0,0112	62,9
15	Одеська	309	313	267	283	219	278	0,0113	46,3
16	Полтавська	149	154	137	122	108	134	0,0082	90,0
17	Рівненська	45	61	56	35	26	45	0,0038	97,0
18	Сумська	130	94	91	84	85	97	0,0074	84,0
19	Тернопільська	34	42	42	27	31	35	0,0031	98,3
20	Харківська	349	340	321	281	215	301	0,0103	53,8
21	Херсонська	181	155	137	139	88	140	0,0119	73,2
22	Хмельницька	89	82	79	84	69	81	0,0056	95,2
23	Черкаська	107	101	91	82	88	94	0,0067	92,5
24	Чернівецька	41	42	29	32	40	37	0,0040	75,6
25	Чернігівська	119	121	120	101	87	110	0,0088	89,0
26	м. Київ	165	134	182	154	130	153	0,0059	70,9
27	м. Севастополь	33	32	30	43	32	34	0,0090	90,6
Коефіцієнт кореляції Пірсона									-1

Ненульовий, від’ємний коефіцієнт кореляції Пірсона означає, як і вказувалось вище, що досліджувані величини взаємопов’язані наступним чином – чим вища однорідність населення регіону за національно-мовним складом, тим менше в цьому регіоні звернень громадян до правоохоронних органів із заявами про злочини.

Аналогічні дослідження проведено і стосовно інших показників злочинності. Всі обчислення здійснено засобами Excel.

У табл. 6 наведено дані щодо кількості тяжких та особливо тяжких злочинів [1, с. 21] та результат обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона між кількістю цих злочинів та мовно-етнічною однорідністю населення (між даними двох останніх стовпців табл. 6). У даному випадку $r_{xy} = -1$ (дуже значна кореляція).

У табл. 7 наведено дані щодо кількості злочинів загальнокримінальної спрямованості [1, с. 24] та результат обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона між кількістю цих злочинів та мовно-етнічною однорідністю населення. У даному випадку $r_{xy} = -0,694$ (середня кореляція).

У табл. 8 наведено дані щодо кількості тяжких та особливо тяжких злочинів загальнокримінальної спрямованості [1, с. 25] та результат обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона між кількістю цих злочинів та мовно-етнічною однорідністю населення. У даному випадку $r_{xy} = -0,602$ (середня кореляція).

У табл. 9 наведено дані щодо кількості окремих видів злочинів загальнокримінальної спрямованості (умисні вбивства чи замаху) [1, с. 26] та результат обчислення коефіцієнта кореляції Пірсона між кількістю цих злочинів та мовно-етнічною однорідністю населення. У даному випадку $r_{xy} = -1$ (дуже значна кореляція).

Як бачимо, у всіх наведених випадках коефіцієнт кореляції Пірсона ненульовий, від’ємний, його значення свідчить про середню, значну чи дуже значну кореляцію між досліджуваними величинами.

Висновки. Дане дослідження підтверджує тезу щодо впливу етнічної неоднорідності населення на криміногенну ситуацію – чим однорідніше населення за національно-мовним складом, тим менше в даному регіоні кримінальних проявів і звернень громадян до правоохоронних органів.

Використана література

1. Злочинність в Україні. Основні показники стану та структури злочинності за 2001-2005 роки: Стат. зб. – К.: ВПЦ МВС України, 2006. – 201 с.
2. Системна інформатизація законотворчої та правоохоронної діяльності: Монографія / Кер. авт. кол. Швец М.Я.; За ред. Дурдинця В.В., Зайчука В.О., Тація В.Я. – К.: Навч. книга, 2005. – 639 с.
3. Котляр В. До питання вдосконалення системи оцінювання стану злочинності // Правова інформатика. – 2005. – №1(5). – С. 58-64.
4. Швець М. До проекту Концепції державної мовної політики в Україні // Правова інформатика. – 2007. – № 1(13). – С. 3-4.
5. Всеукраїнський перепис населення ’2001 // www.ukrcensus.gov.ua/results.
6. Быстрая и профессиональная обработка данных психологических исследований // www.learnSPSS.ru/hndbook.

~~~~~ * * * ~~~~~